

ปัจจัยด้านการควบคุมภายในและด้านระบบสารสนเทศทางด้านบัญชี
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี*

FACTORS OF INTERNAL CONTROL AND ACCOUNTING INFORMATION
SYSTEMS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF ACCOUNTING
OPERATIONS

ณัฐพร สุวรรณมิตร¹ และ ดารณี เอื้อชนะจิต²

Nattaporn Suwannamit¹ and Daranee Uachanachit²

¹⁻²คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹⁻²Faculty of Accountancy, Sripatum University, Thailand

Corresponding Author's Email: Pueng.suwnannamit@gmail.com

วันที่รับบทความ : 1 สิงหาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 31 ตุลาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 31 ตุลาคม 2568

Received 1 August 2025; Revised 31 October 2025; Accepted 31 October

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารงานด้านบัญชีในบริษัทเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งได้จากการคำนวณตามสูตรของยามาเน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

Citation:

*

ณัฐพร สุวรรณมิตร และ ดารณี เอื้อชนะจิต. (2568). ปัจจัยด้านการควบคุมภายในและด้านระบบสารสนเทศทางด้านบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี.วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(5), 159-175.

Nattaporn Suwannamit and Daranee Uachanachit. (2025). Factors Of Internal Control And Accounting Information Systems Affecting The Effectiveness Of Accounting Operations.

Modern Academic Development And Promotion Journal, 3(5), 159-175.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ผลการวิจัย 1) ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน พบว่า มิติของกิจกรรมควบคุมและการติดตามประเมินผลมีความสัมพันธ์ทางบวกและส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชี โดยเฉพาะด้านความถูกต้องของข้อมูล ความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ 2) ปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางบัญชี พบว่า มิติของคุณภาพของข้อมูล และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้มีความสัมพันธ์ทางบวกและส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับปานกลางถึงสูง ข้อเสนอแนะ องค์กรควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบควบคุมภายในและการปรับปรุงระบบสารสนเทศทางบัญชีให้ทันสมัยและมีคุณภาพ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเพิ่มความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน ควรส่งเสริมการอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบควบคุมภายในและระบบสารสนเทศอย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการทางบัญชี ลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดหรือการทุจริต และทำให้องค์กรตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, การควบคุมภายใน, ระบบสารสนเทศทางบัญชีประสิทธิผลในการดำเนินงาน, การบัญชี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the factors of internal control that affect the effectiveness of accounting operations and 2) to study the factors of information systems that affect the effectiveness of accounting operations. This was a quantitative research with a sample group of 400 accounting executives in private companies, which was calculated using Yamane's formula. A questionnaire was used as the data collection tool. The data was analyzed with descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics, including Pearson's correlation analysis and multiple regression analysis.

The research findings were as follows: 1) For internal control factors, it was found that the dimensions of control activities and monitoring had a

positive and statistically significant relationship with the effectiveness of accounting operations, especially in terms of data accuracy, traceability, and the cost-effective use of resources. And 2) For accounting information system factors, it was found that the dimensions of data quality and responsiveness to user needs had a positive and statistically significant relationship with the effectiveness of accounting operations, with a correlation coefficient at a moderate to high level. The recommendations are that organizations should focus on the development of internal control systems and the modernization and quality of accounting information systems to enhance operational efficiency and increase the reliability of financial reports. Personnel training should also be promoted to ensure knowledge and understanding of the correct use of internal control systems and information systems. This will help to elevate the quality of accounting management, reduce the risk of errors or fraud, and allow the organization to respond to business changes.

Keywords: Affecting factors, Internal control, Accounting information systems, Effectiveness of operations, Accounting

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และการแข่งขันทางธุรกิจ องค์กรทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ ต่างต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัว เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างความน่าเชื่อถือในสายตาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2565) ความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปของงบการเงิน จึงเป็นหัวใจสำคัญในการสะท้อนภาพรวมของผลการดำเนินงานและสถานะทางการเงินขององค์กร ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจของผู้ถือหุ้น นักลงทุน ผู้ให้สินเชื่อ และผู้บริหารระดับสูง (ปรีชา ทาดี, 2564)

การที่งบการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ จะช่วยเพิ่มระดับความมั่นใจในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ตลอดจนส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจ

โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ระบบสารสนเทศทางบัญชี (Accounting Information System: AIS) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดเก็บ ประมวลผล และสื่อสารข้อมูลทางการเงินอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ความน่าเชื่อถือของงบการเงินนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยเฉพาะสองปัจจัยสำคัญ คือ “ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน” และ “ปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางบัญชี” ซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการกำกับ ดูแล และสนับสนุนการดำเนินงานด้านบัญชี (จงรักษ์ สิทธิพรหม, 2562)

การควบคุมภายใน (Internal Control) เป็นระบบที่องค์กรออกแบบมาเพื่อให้มั่นใจว่ามีการดำเนินการตามนโยบายและวัตถุประสงค์อย่างถูกต้อง เป็นเครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยง ลดโอกาสการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางการเงินและบัญชี หากระบบควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ ย่อมสามารถลดความคลาดเคลื่อนหรือข้อผิดพลาดในกระบวนการจัดทำงบการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ (สถาบันตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย, 2561) ดังนั้น การควบคุมภายใน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการรักษาความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลทางการเงิน ทั้งนี้องค์ประกอบของการควบคุมภายใน

ขณะเดียวกัน ระบบสารสนเทศทางบัญชี (AIS) ก็เป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญที่ช่วยเพิ่มความแม่นยำ ความทันเวลา และประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูลทางบัญชี ระบบ AIS ที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ปรับปรุงข้อมูลแบบ real-time และสร้างรายงานทางการเงินที่เชื่อถือได้ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและรวดเร็ว ในปัจจุบัน ระบบสารสนเทศทางบัญชีได้ถูกพัฒนาให้มีความทันสมัย รองรับการใช้งานแบบอัตโนมัติ เชื่อมโยงกับระบบ ERP และระบบ cloud computing ซึ่งสามารถลดต้นทุน เพิ่มความถูกต้อง และลดความผิดพลาดจากการป้อนข้อมูลด้วยมือ อย่างไรก็ตาม หากระบบดังกล่าวไม่ได้รับการออกแบบหรือดูแลรักษาอย่างเหมาะสม อาจนำไปสู่ความผิดพลาดในการประมวลผลข้อมูล และส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้เช่นกัน (กิตติศักดิ์ ศรีสุข, 2563)

จากที่กล่าวมา ทั้งปัจจัยด้านการควบคุมภายในและปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางบัญชี ต่างมีบทบาทอย่างสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิผลของงานด้านบัญชี และช่วยเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน การวิจัยในครั้งนี้จึงมีความสำคัญในการวิเคราะห์ว่าองค์กรควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบใดบ้างภายใต้ระบบควบคุมภายใน และควรปรับปรุงระบบสารสนเทศทางบัญชีในลักษณะใด จึงจะสามารถยกระดับประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชี และสร้างความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางด้านบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านการควบคุมภายในและด้านระบบสารสนเทศทางด้านบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี ดังนี้

สมมติฐาน ข้อที่ 1 ปัจจัยด้านการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี ด้านความน่าเชื่อถือของงบการเงิน

สมมติฐาน ข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

สมมติฐาน ข้อที่ 3 ปัจจัยด้านการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี ด้านการตรวจสอบได้

สมมติฐาน ข้อที่ 4 ปัจจัยของระบบสารสนเทศทางบัญชี ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี ด้านความน่าเชื่อถือของงบการเงิน

สมมติฐาน ข้อที่ 5 ปัจจัยของระบบสารสนเทศทางบัญชี ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

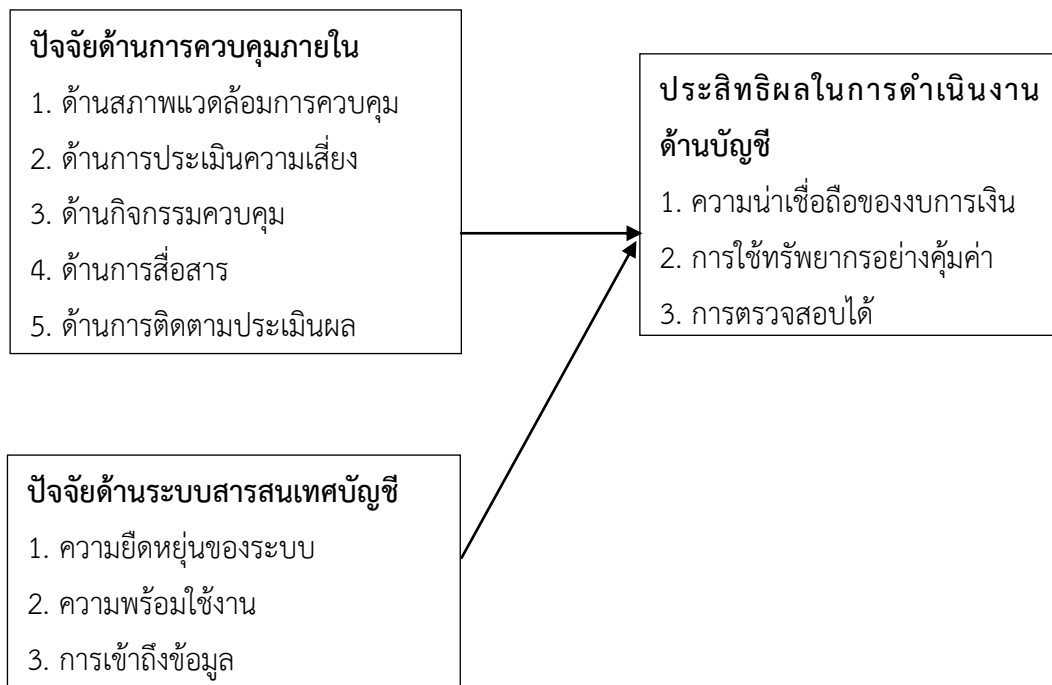
สมมติฐาน ข้อที่ 6 ปัจจัยของระบบสารสนเทศทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี ด้านการตรวจสอบได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเบื้องต้นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการควบคุมภายในและด้านระบบสารสนเทศทางด้านบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี มีตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิดของ

การควบคุมภายใน (ตามกรอบแนวคิดของ COSO (2013) เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกระดับในองค์กรมีส่วนร่วมในการจัดให้มีระบบที่ช่วยสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หลัก 3 ด้าน ได้แก่ ความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ (1) สภาพแวดล้อมการควบคุม ซึ่งเป็นรากฐานของระบบการควบคุมภายในที่สะท้อนค่านิยม จริยธรรม และโครงสร้างองค์กร (2) การประเมินความเสี่ยง ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถระบุและจัดการความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อเป้าหมาย (3) กิจกรรมการควบคุม เช่น การแบ่งแยกหน้าที่ การตรวจสอบ การจัดทำเอกสาร และการควบคุมทางกายภาพ (4) ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ที่เน้นการส่งผ่านข้อมูลที่ถูกต้องทันเวลา และเหมาะสมแก่ผู้ใช้งาน และ (5) การติดตามประเมินผล เพื่อให้มั่นใจว่าการควบคุม

ภายในยังมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยองค์ประกอบทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของรายงานทางการเงิน ความโปร่งใสในการดำเนินงาน และการเสริมสร้างความมั่นคงทางการบริหารในองค์กรธุรกิจและภาครัฐ

2. ทฤษฎีการควบคุมภายในของ

ทฤษฎีการควบคุมภายในตามพระราชบัญญัติ Sarbanes-Oxley (SOX) ซึ่งประกาศใช้ในสหรัฐอเมริกาเมื่อปี 2002 มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และความรับผิดชอบในการรายงานทางการเงินของบริษัท โดยเฉพาะ SOX Section 404 ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของกฎหมายนี้ กำหนดให้บริษัทต้องจัดทำรายงานการประเมินโครงสร้างการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทางการเงิน พร้อมให้ผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอกตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง อีกทั้งต้องรายงานข้อบกพร่องของระบบควบคุมภายใน พร้อมแนวทางแก้ไข การปฏิบัติตามข้อกำหนดเหล่านี้ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตทางการเงิน และเสริมสร้างระบบควบคุมภายในให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการระบบสารสนเทศทางการบัญชี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการระบบสารสนเทศทางการบัญชี มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดเก็บ ประมวลผล และนำเสนอข้อมูลทางการเงินให้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยระบบ AIS ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องจากระบบการบันทึกแบบมือ ไปสู่ระบบประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ระบบ ERP และระบบบนเว็บ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพของระบบ AIS เช่น ความเกี่ยวข้อง ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ทันเวลา ตรวจสอบได้ และปลอดภัย

4. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางบัญชี

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชี มุ่งเน้นที่การใช้ทรัพยากร เช่น เวลา งบประมาณ และบุคลากร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความครบถ้วน ความทันต่อเวลา และความเข้าใจได้ของข้อมูลทางบัญชีที่ถูกประมวลผลจากระบบ ซึ่งต้องสามารถตอบสนองการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจากหลายนักวิชาการ เช่น จักรกฤษณ์ จันทะคุณ (2555), จิตรเลขา ทาสี และคณะ (2561), และปริญญพรรณ คงแก้ว และคณะ (2562) ที่เห็นว่า ระบบที่ดีต้องมีการออกแบบ

กระบวนการที่เหมาะสม มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีแผนรองรับภาวะฉุกเฉิน และมีการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบสามารถสร้างสารสนเทศที่มีคุณภาพ ถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันสมัย โดยข้อมูลต้องสื่อสารได้ง่าย ไม่ซับซ้อน

5. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชี

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีหมายถึงการใช้ระบบให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านคุณภาพ ความคุ้มค่า ความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และความเข้าใจง่ายของข้อมูลที่ได้จากระบบ ซึ่งต้องสามารถสนับสนุนการดำเนินงานและการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย Peterson และ Plowman (1958) มองว่าประสิทธิภาพคือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ขณะที่จิตร์เลขา ทาสี และคณะ (2561) เน้นความสำคัญของการออกแบบกระบวนการ การเตรียมความพร้อมฉุกเฉิน การกำหนดมาตรฐานการทำงาน และการปรับปรุงระบบให้มีความยืดหยุ่นและตอบโต้ภัยการใช้งาน ส่วนบุญยธรรมศน์ คงแก้ว และคณะ (2562) ชี้ให้เห็นถึง 4 ด้านหลักของประสิทธิภาพ ได้แก่ ความถูกต้อง ความครบถ้วน ความทันต่อเวลา และความเข้าใจได้ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพการวางแผน การควบคุม การตัดสินใจ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กร

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงานตามทฤษฎีของ Woodcock (1989) ชี้ให้เห็นว่าการทำงานที่มีประสิทธิภาพของทีมในองค์กรขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ 11 ด้าน ได้แก่ การมีบทบาทที่สมดุลภายในทีม การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน การเปิดเผยความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ความไว้วางใจและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความร่วมมือและการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ การมีวิธีการทำงานที่ชัดเจน ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การติดตามและทบทวนผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร สัมพันธภาพที่ดีระหว่างกลุ่ม และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยแต่ละองค์ประกอบล้วนส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

7. ทฤษฎีเชิงระบบ

ทฤษฎีระบบ เป็นแนวคิดที่มององค์การเป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่สัมพันธ์กันและทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยเน้นการมองภาพรวมและการเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรรูป ผลิตผล และข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งมีผลกระทบต่อกันแบบลูกโซ่ หากส่วนใดส่วนหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบต่อทั้งระบบ

แนวคิดนี้ช่วยให้นักบริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาและปรับปรุงกระบวนการบริหารได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น แนวคิดทฤษฎีการจัดการเชิงสถานการณ์ ซึ่งเน้นการเลือกใช้แนวทางบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะ โดยบูรณาการองค์ความรู้และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ แม้จะไม่สามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์ทั่วไป แต่ก็ช่วยพัฒนาทักษะของผู้บริหารและต่อยอดไปสู่แนวคิดการจัดการรูปแบบใหม่ในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยด้านการควบคุมภายในและด้านระบบสารสนเทศทางด้านบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารด้านบัญชีของบริษัทเอกชน ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมทั้งสิ้น 500,665 บริษัท กลุ่มตัวอย่างคำนวณด้วยสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.95 จะได้จำนวน 400 บริษัท โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ครอบคลุมข้อมูลทั่วไป ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน ปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางบัญชี และประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านบัญชี โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และนำผลไปคำนวณหาค่า IOC ซึ่งทุกข้อมีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 ทั้งนี้ ค่าจริงของ Cronbach's Alpha ในแต่ละด้านจะนำเสนอไว้ในบทผลการวิจัยเพื่อยืนยันคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทัพอากาศ จำนวน 304 คน ตามกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงกองทัพอากาศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางออนไลน์ เพื่อตอบแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ เมื่อ

ผู้ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามจำนวน 304 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมากำหนดเป็นประเด็นในการดำเนินการขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลครบถ้วน ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม จากนั้นผู้ศึกษาจึงนำแบบสอบถามมาลงรหัส (Coding) ตามวิธีการศึกษาทางสถิติ และดำเนินการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

1. สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) เพื่ออธิบายข้อมูลและสรุปข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Average) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งประกอบไปด้วย

2.1 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ตามวิธีการของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

2.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี

ตารางที่ 1 ผลรวมระดับความคิดเห็นการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
การควบคุมภายใน			
ด้านสภาพแวดล้อมและการควบคุมภายใน	4.30	0.77	มาก
ด้านการประเมินความเสี่ยง	3.75	0.85	มาก

ด้านกิจกรรมควบคุม	4.41	0.68	มาก
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	4.14	0.70	มาก
ด้านการติดตามและประเมินผล	4.15	0.95	มาก
รวม	4.15	0.97	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้และให้ความสำคัญต่อระบบควบคุมภายในในภาพรวมค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกิจกรรมควบคุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมและการควบคุมภายใน มีค่าเฉลี่ย 4.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 ตามด้วยด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย 4.14 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 และด้านการประเมินความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มที่ 3.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าองค์กรมีระบบควบคุมภายในในแต่ละด้านที่อยู่ในระดับมาก ซึ่งช่วยสนับสนุนการดำเนินงานด้านบัญชีให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการกิจกรรมควบคุมที่มีการวางระบบการอนุมัติ การแบ่งหน้าที่ และการตรวจสอบอย่างเข้มงวด ขณะที่ด้านการประเมินความเสี่ยงแม้อยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ยังมีช่องว่างที่อาจพัฒนาเพิ่มเติมได้เพื่อให้การควบคุมภายในมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี

ตารางที่ 2 ผลรวมระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชี

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชี			
ความน่าเชื่อถือของงบการเงิน	4.13	0.99	มาก
การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	3.88	0.92	มาก
การตรวจสอบได้	4.08	1.09	มาก
รวม	3.91	1.00	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการควบคุมภายใน และปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางบัญชี ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการควบคุมภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 รองลงมาคือ ด้านระบบสารสนเทศทางบัญชี มีค่าเฉลี่ย 4.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 และด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชีมีค่าเฉลี่ย 3.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าปัจจัยต้นทั้งสองด้าน แต่ยังคงอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยด้านการควบคุมภายในและระบบสารสนเทศทางบัญชีมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในระดับมาก ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านบัญชีขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจัดการควบคุมภายในที่ได้รับการประเมินในระดับสูงกว่าด้านอื่น แสดงถึงความเชื่อมั่นของบุคลากรในระบบการจัดการภายในขององค์กรอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการควบคุมภายในและระบบสารสนเทศทางบัญชี พบว่ามีข้อเสนอแนะที่สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ต้องการให้มีระบบฝึกอบรมหรือคู่มือการใช้งานระบบบัญชีที่ชัดเจนและทันสมัย ผู้ตอบแบบสอบถามหลายรายสะท้อนว่า แม้ระบบสารสนเทศทางบัญชีจะมีศักยภาพสูง แต่ขาด

การอบรมที่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะพนักงานใหม่หรือผู้ไม่มีพื้นฐานด้านไอที ส่งผลให้ไม่สามารถใช้งานระบบได้เต็มประสิทธิภาพ จึงเสนอให้จัดอบรมประจำไตรมาส พร้อมทั้งมีคู่มือแบบดิจิทัลที่เข้าใจง่าย

2. ควรมีช่องทางการสื่อสารที่รวดเร็วและตอบกลับทันทีเมื่อเกิดปัญหาทางระบบ หลายความคิดเห็นระบุว่า ในช่วงเวลาสำคัญ เช่น ปิดงบรายเดือนหรือสิ้นปีบัญชี หากระบบเกิดปัญหาแล้วไม่สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ทันที จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการทำงาน จึงเสนอให้มีช่องทางช่วยเหลือแบบเร่งด่วน

3. แนะนำให้มีการตรวจสอบและประเมินระบบควบคุมภายในโดยบุคคลภายนอกบ้าง ในบางช่วงบางองค์กรอาจมีข้อจำกัดในการประเมินตนเองอย่างรอบด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามบางรายเสนอให้มีการจ้างหน่วยงานภายนอกหรือผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบแบบ Blind Review เพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย และไม่อคติต่อระบบเดิม

4. เสนอให้มีการกำหนด KPI และเป้าหมายของระบบควบคุมภายในอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ตอบบางส่วนเห็นว่า แม้จะมีการแบ่งหน้าที่และแนวนโยบายที่ชัดเจน แต่ยังไม่มีความชัดเจนที่จับต้องได้ว่าระบบควบคุมภายในประสบผลสำเร็จหรือไม่ จึงควรกำหนดดัชนีวัดผล และนำมาประเมินร่วมกับผลงานฝ่ายบัญชีในแต่ละปี

5. ควรพัฒนาระบบให้รองรับการทำงานแบบออนไลน์และรีโมตมากขึ้น โดยเฉพาะหลังช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 หลายหน่วยงานปรับเข้าสู่ระบบออนไลน์ แต่ระบบสารสนเทศทางบัญชีบางแห่งยังไม่สามารถเข้าถึงจากภายนอกหรือใช้งานผ่านมือถือได้สะดวก ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอให้พัฒนาให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้รองรับรูปแบบการทำงานยุคใหม่

6. เน้นความสำคัญของการกำกับดูแลเชิงจริยธรรมของผู้บริหารผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนหนึ่งเสนอว่า นอกจากระบบและขั้นตอนที่ดีแล้ว ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่มีจริยธรรมในการใช้ข้อมูลบัญชีและการควบคุมภายใน เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใสและเป็นธรรม

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการควบคุมภายในและระบบสารสนเทศทางบัญชี (AIS) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชีใน 3 มิติ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของงบการเงิน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการตรวจสอบได้ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้าน

สภาพแวดล้อมการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยง มีผลเชิงบวกต่อความน่าเชื่อถือของงบการเงินและการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด COSO Framework และงานวิจัยของ จิตรเลขา ทาสี และคณะ (2561) ที่ระบุว่า การวางระบบควบคุมภายในอย่างครอบคลุมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านบัญชี

นอกจากนี้ การควบคุมและการสื่อสารสารสนเทศยังส่งผลต่อความสามารถในการตรวจสอบได้ โดยสอดคล้องกับ Yuesti et al. (2024) ที่ชี้ว่าการสื่อสารข้อมูลและควบคุมคุณภาพภายในองค์กรส่งผลต่อประสิทธิภาพของ AIS โดยเฉพาะในบริบทที่ต้องการความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล สำหรับด้านระบบ AIS เอง พบว่าความยืดหยุ่นของระบบมีอิทธิพลต่อความน่าเชื่อถือของงบการเงิน (Mohamed Saad, 2023) ขณะที่ความพร้อมใช้งานของระบบสนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (Sri Gunawan & Nengzih, 2023) และการเข้าถึงข้อมูลที่สะดวกและปลอดภัยส่งเสริมความสามารถในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์เหล่านี้อาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่น เช่น ความเชี่ยวชาญของผู้ใช้งาน เทคโนโลยีสนับสนุน และวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งควรพิจารณาเป็นข้อจำกัดในการตีความผลการศึกษา ทั้งนี้ การวางระบบควบคุมภายในและ AIS ที่มีคุณภาพ ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิผลด้านบัญชีได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ต้องการตรวจสอบผลกระทบของปัจจัยเหล่านี้ต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบบัญชี

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการควบคุมภายในและด้านระบบสารสนเทศทางด้านบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชี

ปัจจัยด้านการควบคุมภายใน โดยเฉพาะกิจกรรมการควบคุมและการติดตามประเมินผล พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกและส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านบัญชี โดยองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ระบบควบคุมภายในที่รัดกุมและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงช่วยป้องกันความผิดพลาดและการทุจริต แต่ยังช่วยเพิ่มความถูกต้อง ความโปร่งใส และความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับของข้อมูลทางบัญชี ทั้งนี้ องค์กรสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้เพื่อพัฒนาและประเมินระบบควบคุมภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ขณะเดียวกันผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดมาตรฐานการทำงานด้านบัญชีที่

ช่วยลดความเสี่ยงและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในเชิงนโยบาย หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดกรอบมาตรฐานขั้นต่ำของระบบควบคุมภายในที่เหมาะสมกับลักษณะธุรกิจแต่ละประเภท โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดอบรมด้านการจัดการควบคุมภายในแก่ผู้ประกอบการและนักบัญชี เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางด้านบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี

ปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางบัญชี โดยเฉพาะด้านคุณภาพของข้อมูลและการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกและส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชี องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพและทันสมัยไม่เพียงช่วยให้ข้อมูลทางบัญชีมีความถูกต้อง รวดเร็ว และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ แต่ยังช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ทั้งนี้ องค์กรสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ปรับปรุงระบบสารสนเทศทางบัญชีให้ทันสมัยและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ขณะเดียวกันสามารถลดความซ้ำซ้อนของงาน เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และสนับสนุนการจัดการข้อมูลทางบัญชีอย่างคุ้มค่า ในเชิงนโยบาย ภาครัฐควรสนับสนุนมาตรฐานขั้นต่ำด้านระบบสารสนเทศทางบัญชีเพื่อยกระดับคุณภาพข้อมูลของธุรกิจ พร้อมส่งเสริมให้ธุรกิจ โดยเฉพาะ SMEs สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศทางบัญชีที่ทันสมัย และสนับสนุนการอบรมบุคลากรให้มีทักษะการใช้ระบบอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ องค์กรควรพัฒนาระบบควบคุมภายในให้รัดกุมและต่อเนื่อง พร้อมปรับปรุงระบบสารสนเทศทางบัญชีให้ทันสมัย มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ พร้อมส่งเสริมการอบรมบุคลากรด้านบัญชีให้สามารถใช้ระบบได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ศึกษาปัจจัยเชิงคุณภาพ เช่น วัฒนธรรมองค์กรและภาวะผู้นำ และอาจใช้วิธีวิจัยแบบผสม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกควบคู่กับเชิงปริมาณ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ ศรีสุข. (2563). ผลกระทบของระบบสารสนเทศทางบัญชีที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 15(45), 25-40.
- จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2553). *ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลคนละความหมาย*. เรียกใช้เมื่อ 27 พฤษภาคม 2568 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/321886>
- จงรักษ์ สิทธิพรหม. (2562). อิทธิพลของระบบสารสนเทศทางบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 11(2), 1-17.
- จิตรเลขา ทาสี และคณะ. (2561). ความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน *การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์*.
- บุญยพรรณ คงแก้ว, พิชรี พระสงฆ์, อริยญา จินาชาญ และอารยา แก้วคง. (2565). ประสิทธิภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีและคุณลักษณะองค์กรธุรกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เขตภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ บริหารศาสตร์*, 11(4), 124-137.
- ปรีชา ทาดี. (2564). ผลกระทบของคุณภาพการควบคุมภายในและระบบสารสนเทศทางบัญชีต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 13(1), 45-62.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2565). ใน *รายงานวิจัย: การปรับตัวของธุรกิจไทยในยุคดิจิทัล*. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สถาบันตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย. (2561). *มาตรฐานการตรวจสอบภายในและจรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน*. สถาบันตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย.
- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. (2013). *Internal control – Integrated framework: Executive summary*. COSO.
- Gunawan, S., & Nengzih, N. (2023). Effect of system quality, data quality, security and perceived benefits on user satisfaction of SAP as an accounting information system. *International Journal of Computer Applications*, 182(23).

- Peterson, O., & Plowman, J. (1958). *Measuring organizational effectiveness*. McGraw-Hill.
- Saad, M. (2023). The effect of accounting information systems on business performance during COVID-19: The mediating role of user satisfaction. *International Journal of Data and Network Science*, 7(1), 1–10.
- Woodcock, M. (1989). *Team development manual (2nd ed.)*. Gower Publishing.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis (3rd ed.)*. Harper & Row.
- Yuesti, A., Putra, A. W., & Suryandari, N. N. A. (2024). The effect of information quality and internal control on the effectiveness of accounting information systems in cooperatives in Bali. *International Journal of Economics, Business and Accounting Research (IJEBAR)*, 8(1), 24–34.